

Número 24, gener 2014

Relleu i continuïtat

Eleccions a caps de departament

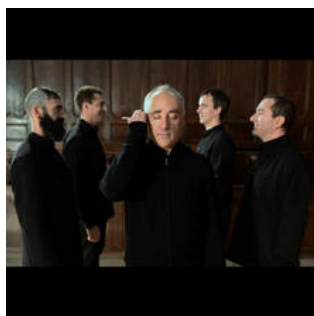
Un viatge històric Entra

Un viatge històric
Anna Sardà

Jornades de portes obertes del departament de Música Antiga

Sons de tradició Entra

Sons de tradició
Irene Collado

Curs de polifonia occitana

Article Entra

Leopoldo Querol
Pablo Torres

Capacitats i recursos d'un pianista

L'entrevista Entra

Jordi Casadevall
Laura Mutgé

Ding-dong, deng-dung-dang... gamelan

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

Subscriu-te a la nostra revista

Rebràs per correu electrònic les novetats de L'ESMUC digital i podràs afegir comentaris als articles

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Recull de tots els continguts publicats

Relleu i continuïtat

Eleccions a caps de departament

Posa't en contacte

Editorial

Altres publicacions

0

A l'inici d'aquest curs s'han fet eleccions per renovar les direccions dels nou departaments en què es divideix l'escola. Els departaments són les unitats organitzatives de caràcter acadèmic i pedagògic que agrupen el professorat vinculat a una àrea concreta de coneixement. A més d'organitzar la docència, la gestió de les assignatures i els grups, i de coordinar tota la tasca relativa a la seva especialitat, els departaments proposen unes línies concretes, uns objectius per tractar de millorar els diferents aspectes acadèmics, formatius, professionalitzadors i de projecció dels respectius àmbits. No cal dir que la tasca conjunta dels diferents departaments, la seva coordinació en el Consell de Direcció de l'escola, marca la trajectòria conjunta del centre i, per tant, el seu futur.

Amb les eleccions a la direcció dels departaments s'han produït quatre relleus: Manel Camp, de Jazz i Música Moderna, cedeix la seva responsabilitat a Francesc Capella; Javier Duque, de Pedagogia, cedeix pas a Ignasi Gómez; Josep Moliner, de Música Tradicional, a Joan Asensio, i Eduard Resina, de Teoria, Composició i Direcció, a Fèlix Pastor. Als quatre amics i professors que deixen el seu lloc, després de tant de temps, no podem fer una altra cosa que agrair-los la seva tasca, tot l'esforç i la saviesa que ens han regalat dia rere dia.

L'alternança en els projectes, amb els caps de departament que ara comencen, ens oferirà unes visions i unes empremtes pròpies que, de ben segur, portaran l'escola a noves fites. Junt amb els caps que renoven el seu mandat, també ratificats a les urnes, aniran marcant el camí acadèmic i de projecció que el centre necessita.

Emilio Moreno, cap del Departament de Música Antiga; Ramon Torramilans i Jordi Camell, al capdavant del Departament de Música Clàssica i Contemporània; Joaquim Rabaseda, de Musicologia; Enric Gaus, de Sonologia i Xavier Fina, de Producció i Gestió, mantenen l'ADN del centre, la seva filosofia, la seva força creativa.

La tasca conjunta, la visió clara, l'experiència i saviesa de tots ells, no pot fer més que sumar. Junts contribueixen a millorar la qualitat de la docència i fan avançar el centre cap l'excel·lència: un repte difícil, però no impossible.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc
- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- Número 81, gener 2020
Número 81, gener 2020
- Número 80, octubre 2019
Número 80, octubre 2019
- Número 79, juliol-setembre 2019
Número 79, juliol-setembre 2019
- Número 78, juny 2019
Número 78, juny 2019
- Número 77, maig 2019
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Adéu, música, adéu

amb la LOMCE, un altre retrocés en l'educació musical

De les moltes barrabassades que conté la *Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa* (LOMCE), una d'elles afecta especialment les assignatures de música en l'educació primària i secundària, que queden reduïdes a una matèria optativa, minoritària i testimonial. Dos professors de l'Escola –i també professors de secundària en actiu– comenten les repercussions que pot tenir aquesta llei aprovada fa poc, en cas d'aplicar-se.

A dues veus

Altres publicacions

0

Joan Gay i Puigvert

Catedràtic d'Ensenyament secundari i professor del departament de Musicologia de l'Esmuc

José Lluís Zaragoza

Professor de Didàctica general de la música a l'Esmuc i catedràtic d'Ensenyament secundari

Hi va haver un temps en què somniàvem ser un país normal. I, en l'àmbit de l'educació musical, aquesta normalitat es podia arribar a concretar en un accés bàsic i universal al món de la música dins l'ensenyament de règim general. Ens emmirallàvem en altres països europeus, pensàvem que els nostres talents musicals deixarien de ser flors exòtiques en un desert, imaginàvem que la música seria membre de ple dret, amb tota naturalitat, dels aprenentatges dels nostres infants, que mai més s'hauria de reivindicar amb militància el seu paper insubstituïble en la formació integral de les persones. Però sabíem de la fragilitat i les mancances dels avenços assolits. La recent aprovació de la *Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa* certifica que el govern espanyol deu tenir una altra mena de somnis.

Els darrers mesos han deixat un panorama ric en protestes i manifestacions, dirigides vers el caràcter recentralitzador de la nova llei, contra la pèrdua del sentit de servei públic que pot patir l'educació, o simplement per la mateixa concepció d'un ensenyament classista i retrògrad. Però hi havia pressa: al cap d'un any escàs del nomenament del ministre Wert ja hi havia un esborrany oficial del text legislatiu, amb un article únic que modificava punt per punt la llei anterior.

Les veus dels ensenyants de música van ser de les primeres en alçar-se. Per què? Per dir-ho de forma global, aquesta deixava de ser una matèria en pla d'igualtat amb les altres. A la primària, l'article 18 fins aleshores senzillament parlava de les àrees que es cursaven al llarg dels sis cursos, i una d'elles era "Educació artística" sense més especificacions. La LOMCE introdueix la distinció entre troncal i específiques. I dins d'aquestes, encara, les que depenen de la lliure configuració autonòmica i de l'oferta dels centres docents. És en aquest tercer pla on s'envia l'educació artística, al costat de la segona llengua estrangera i la "llengua cooficial". I aquesta és la tònica que se segueix també en els articles 24 i 25, referits a l'ESO, on hi ha les mateixes categories. I, com és de suposar, la música no figura mai en les troncal sinó en el subapartat final, a escollir dins un llistat on han anat a parar també la cultura clàssica, la tecnologia, l'educació visual... i la llengua cooficial, que haurà de competir en la mateixa tria. Per cert, a quart curs hi aflora sorpresivament "Artes escèniques y danza" sense altra previsió ni programació en tot l'ensenyament obligatori anterior. Qui sap si és una gracieta del mateix govern que ha apujat l'IVA cultural o és una invitació a recuperar els "coros y danzas".

A la pràctica, l'ensenyament universal de la música desapareix, contradient fins i tot el *Informe 2013* publicat pel mateix ministeri, en què el *Consejo Escolar del Estado* recomanava específicament que "el Gobierno central garantice que las materias musicales sean cursadas obligatoriamente por todo el alumnado en condiciones de igualdad". Inaudit! Cap altra referència tan concreta a altres assignatures en un informe de 694 pàgines. Però ni la cursaran tots els alumnes, ni a tots els cicles. I si depèn de l'oferta dels centres... només cal recordar el tracte que han dispensat darrerament els governs a les plantilles.

El batxillerat artístic mereix un punt i a part. Desapareix la doble via que distingia arts plàstiques per una banda i arts escèniques, música i dansa per l'altra, només sis anys després d'entrar en vigor. Si fins ara hi havia assignatures comunes, de modalitat i optatives, ara les troncal seran menys i algunes dependran de la modalitat. Entre aquestes, mai hi ha la música: cal arribar al conegut subapartat d'assignatures que depenen de l'autonomia i del centre per trobar una bossa de dotze o quinze assignatures (segons sigui a primer o segon) entre les quals figuren les actuals Anàlisi musical, Llenguatge i pràctica musical o Història de la música i la dansa, al costat de Religió, Segona llengua estrangera, TIC, Cultura científica, Psicologia o Llengua cooficial, tenint en compte que de totes elles només se'n poden cursar dues o tres com a màxim.

Els més optimistes pensen que no està tot perdut, que només es tracta d'un canvi d'ordenació, que no s'arribarà a aplicar, o que el futur ens portarà legislacions millors. El present, però, ens confirma una vegada més que les nostres lleis educatives es fan i es desfan massa sovint. I, a sobre, al servei d'objectius polítics o econòmics. De fet, la LOMCE ja comença malament: en el punt I del Preàmbul, afirma que "El nivel educativo de los ciudadanos determina su capacidad para competir

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- Número 81, gener 2020
Número 81, gener 2020
- Número 80, octubre 2019
Número 80, octubre 2019
- Número 79, juliol-setembre 2019
Número 79, juliol-setembre 2019
- Número 78, juny 2019
Número 78, juny 2019
- Número 77, maig 2019
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Adéu, música, adéu

amb la LOMCE, un altre retrocés en l'educació musical

De les moltes barrabassades que conté la *Ley Orgánica para la Mejora de la Calidad Educativa* (LOMCE), una d'elles afecta especialment les assignatures de música en l'educació primària i secundària, que queden reduïdes a una matèria optativa, minoritària i testimonial. Dos professors de l'Escola –i també professors de secundària en actiu– comenten les repercussions que pot tenir aquesta llei aprovada fa poc, en cas d'aplicar-se.

A dues veus

Altres publicacions

0

Joan Gay i Puigvert

Catedràtic d'Ensenyament secundari i professor del departament de Musicologia de l'Esmuc

Josep Lluís Zaragoza

Professor de Didàctica general de la música a l'Esmuc i catedràtic d'Ensenyament secundari

Vagi per endavant l'esperança que la LOMCE no s'arribi a desplegar mai en els termes i l'esperit en què ha estat creada: LOMCE i educació musical per a TOTHOM és un oxímoron!

Si malauradament aquest llei s'aplica, i pel que fa a l'educació musical generalista, la que comprèn el 100% dels ciutadans en edat escolar, la música perdrà l'apreciat estatus de matèria obligatòria i quedarà relegada en el racó de l'optativitat curricular en el millor dels casos. O desapareixerà totalment, ja sigui perquè les direccions dels centres decideixen no incorporar-la en la franja de l'optativitat, o per manca de línies escolars d'un centre que elimini la plaça d'especialista de la matèria. És a dir, amb la LOMCE es pot donar el cas que una part dels alumnes (o potser tots) d'una escola o institut determinat passin tota la seva escolaritat sense haver fet mai música.

Amb les dues lleis educatives anteriors (LOGSE i LOE), i malgrat l'escadussera càrrega lectiva que tenia assignada en el currículum, la música assolí l'estatus de matèria obligatòria. Aquest fet va suposar una fita històrica, una superació de l'academicisme ranci que impregnava el currículum, i una entrada en la modernitat: el reconeixement del valor dels ensenyaments artístics com un dels fonaments per a una educació generalista integral i integradora de qualitat. Un nou currículum en la línia dels països europeus en què sovint ens emmirallem, on la música és part indestruïble de la formació de tots els ciutadans. On l'educació musical és un dret.

Després del primer impacte en conèixer els termes de la LOMCE, l'estupefacció ens va fer reflexionar sobre el perquè de tot plegat. Potser des de la ingenuïtat: si una nova llei educativa pretén millorar *els resultats* de la llei anterior, hem de concloure que, eliminant la música de l'obligatorietat en la nova llei, aquests resultats milloraran? Què hi guanya el sistema educatiu, sense música? Quines matèries supleixen el reduït espai que ocupava la música amb la LOE?

Al nostre entendre, les causes d'aquesta mesura contra l'educació musical responen al rerefons d'un pensament, d'una ideologia, que supura en aquesta llei: "En realitat no tenim res contra la música, no creiem que sigui nociva per a l'educació. Simplement creiem que hi ha matèries molt més rellevants i fonamentals que necessiten ocupar el seu espai, atès que els resultats d'aquestes matèries troncales són deficitaris i la solució és augmentar la seva càrrega".

Aquest diagnòstic simple i demolidor, i al temps tan contumaç, impregna molts dels caps benpensants que determinen els dissenys de l'educació. Desconeixement? O manca de coratge per abordar l'enorme complexitat d'un anàlisi seriós i sistèmic de les causes del "fracàs escolar"? M'inclino per la segona possibilitat.

Tres breus arguments ens permeten refutar la justificació del l'augment de càrrega lectiva de les matèries troncales i, com a conseqüència, el desplaçament de la música cap a la marginalitat optativa, com una mesura efectiva per millorar els resultats del sistema educatiu.

1. Els baixos resultats en els proves PISA dels estudiants de l'Estat Espanyol (motiu d'alarma social general en què es dispara a tort i a dret per cercar els culpables) s'atribueixen a causes completament esbiaixades i simplistes. El baix nivell de matemàtiques, ciències i llengües no es pot justificar simplement per una manca d'hores d'impartició setmanal. Si analitzem el plantejament de les proves PISA es veu que el dèficit és degut més aviat al QUÈ s'ensenya i COM s'ensenya. Que no és el QUÈ i el COM s'avaluen aquestes proves. Ras i curt, podríem dir que a les escoles i instituts s'ensenyen peres (coneixement) i PISA avalua pomes (competències).
2. No cal ser un expert en educació per deduir que el problema de les hores lectives, en la realitat de les aules de secundària, és molt relatiu. És molt més rellevant la qualitat del procés d'ensenyar i aprendre, que, en lloc de ser un espai per compartir significats i créixer, sovint es converteix en un espai de tensió, on els *clients* no volen comprar ni el *producte* si no és a base de coerció i penalització. Amb més hores de matemàtiques n'aprendran més?
3. Durant els anys en què ha estat una matèria comuna, i gràcies a professionals preparats i compromesos, l'educació musical generalista s'ha convertit en un espai per SABER: saber coses de la música, amb criteri. Un espai per SABER FER: les aules s'han convertit en un espai per fer música, tocant, cantant, ... tots, perquè música la pot fer tothom, sense selecció. I

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- Número 81, gener 2020
Número 81, gener 2020
- Número 80, octubre 2019
Número 80, octubre 2019
- Número 79, juliol-setembre 2019
Número 79, juliol-setembre 2019
- Número 78, juny 2019
Número 78, juny 2019
- Número 77, maig 2019
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

un espai per SABER SER: escoltar i fer música, tots, i junts, fa emergir de forma nítida valors de cooperació, respecte, sincronia, suport entre iguals, èxit compartit, etc. Valors i competències bàsiques que aquesta matèria desenvolupa de forma inequívoca i funcional; és a dir, la música per la música i la música com a mitjà per ser millors estudiants i ciutadans.

Aquesta seva potencialitat instrumental és un valor afegit que pot arribar a singularitzar un centre, a millorar les dinàmiques de treball i convivència i, en definitiva, a millorar la qualitat de l'educació i també el seus resultats.

La LOMCE ens retrotrau 30 anys enrere i nega el dret a una educació musical bàsica de qualitat a tots el ciutadans. Aquestes són, pel que fa a la música, les devastadores conseqüències d'aquesta nefasta llei.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Gent Esmuc

Gent Esmuc és una secció de la revista pensada per mostrar la vitalitat musical de professors, estudiants i altres membres de la comunitat educativa de l'Escola. Sempre que hi apareguin ressenyes de discos, llibres, partitures o altres publicacions, les trobareu disponibles a la Biblioteca de l'Esmuc.

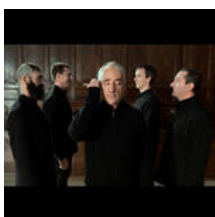
Esculpir sobre les cendres

L'Esmuc participa en el Dia Internacional de Commemoració de les Víctimes de l'Holocaust

Un viatge històric

Jornades de portes obertes del departament de Música Antiga

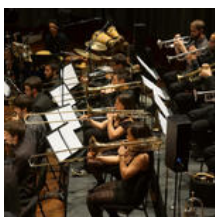
Sons de tradició

Curs de polifonia occitana

L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

Tesis doctorals i publicacions de graduats i professors

A punt per reviure els Grans Conjunts

Del 24 al 31 de gener tindran lloc els concerts dels Grans Conjunts de l'Esmuc a l'Auditori

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- **Número 81, gener 2020**
Número 81, gener 2020
- **Número 80, octubre 2019**
Número 80, octubre 2019
- **Número 79, juliol-setembre 2019**
Número 79, juliol-setembre 2019
- **Número 78, juny 2019**
Número 78, juny 2019
- **Número 77, maig 2019**
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Esculpir sobre les cendres

L'Esmuc participa en el Dia Internacional de Commemoració de les Víctimes de l'Holocaust

Cristina Comaposada
Estudiant de Musicologia de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions

0

A Alemanya, durant la II Guerra Mundial (1939-1945), el govern de Hitler va dur a terme una política discriminatòria i d'eradicació del poble jueu, com també d'altres ètnies que van patir la segregació en guetos i deportacions a camps d'extermini. Un veritable genocidi, anomenat Holocaust i que no finalitzaria fins el 27 de gener del 1945 amb l'alliberament dels camps de concentració a mans dels exèrcits aliats. La història de la humanitat no oblidarà mai aquesta enorme ruptura moral com tampoc l'horror i el dolor de les víctimes. Per aquesta raó, aquesta etapa va fer néixer les Nacions Unides, 51 països que es van comprometre a fonamentar els valors de la pau. Aquesta institució és la responsable de la creació del [Dia Internacional de Commemoració de les Víctimes de l'Holocaust](#), amb el principal objectiu de no oblidar ni permetre la justificació d'un fet d'aquestes dimensions.

La Generalitat de Catalunya, compromesa amb aquest memorial democràtic, com també unida a la recuperació de la memòria d'altres fets històrics que també necessiten un reconeixement, realitzarà un acte commemoratiu i d'homenatge a totes les víctimes del regim nazi. El memorial tindrà lloc el dilluns 27 de gener de 2014, a les set del vespre, al Palau del Parlament. Aquesta cerimònia comptarà amb la participació d'estudiants de diversos centres educatius de Catalunya, per recordar i homenatjar totes aquelles víctimes. Però en aquest acte també transcendeix una lliçó molt contundent i clara davant el racisme, com també fomenta un pensament tolerant i respectuós al costat dels drets humans.

El programa donarà pas a tres actes: l'encesa de les sis espelmes del record, lectures de fragments de textos seleccionats, a càrrec dels representants de les víctimes, i per últim el parlament, que conduirà la cloenda de l'acte a mans de la presidenta del Parlament, Núria de Gispert. També podrem presenciar la dramatització de l'actor Àlex Casanovas, que narrarà fragments del llibre *K.L Reich*, de [Joaquim Amat-Piniella](#), escriptor manresà supervivent del camp de concentració de Mauthausen, amb motiu del [centenari del seu naixement](#). Tota la commemoració serà acompanyada pel Quartet de corda Gaudí –Javier González, Maria Tió, Gemma Pujol i Rocío López–, format per alumnes de l'Esmuc, els quals acompanyaran musicalment els textos. El conjunt de corda interpretarà el *Quartet de corda núm. 10 en mi bemoll major "Les arpes", op. 74*, de Beethoven. També s'hi farà un minut de silenci.

El mateix dilluns 27 de gener, a les 11 h, a la Sala 4 de l'Auditori, també s'obriran portes per dur a terme una sèrie d'actes amb el mateix motiu commemoratiu. Organitzat pel grup de treball [Exili, Deportació i Holocaust](#), impulsat pel [Memorial Democràtic](#) de la Generalitat de Catalunya i el Departament de Ensenyament i en col·laboració amb l'[Amical Mauthausen](#), com altres camps i l'Esmuc. L'acte serà iniciat i presentat per Jordi Palou Loverdos, director del Memorial Democràtic, i inclou l'assistència i la xerrada del testimoni Dory Sont Brunner, així com una interpretació musical amb la participació dels estudiants, acompanyada de lectures i textos manuscrits.

Un dia ple d'escrits, reflexions i records reforçats amb veu i música, per transmetre'ns consciència i esculpir sobre les cendres.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Un viatge històric

Jornades de portes obertes del departament de Música Antiga

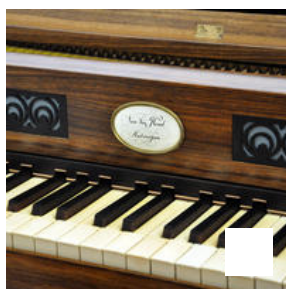

Anna Sardà
Estudiant de Musicologia de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions 0

L'Esmuc viatja al passat per fer una immersió en el paisatge sonor del període comprès entre el segle XVI i el segle XIX. Per segon any consecutiu, el [Departament de Música Antiga](#) de l'Escola obre les seves portes per donar a conèixer aquesta especialitat i les activitats que s'hi realitzen. Sota el nom [Antigalles](#), les jornades tindran lloc del 31 de gener al 2 de febrer del 2014 a les instal·lacions de l'Esmuc.

Tal com informa el Departament, les jornades estan adreçades a estudiants de grau Professional i Superior de Música, professorat interessat en la interpretació històrica i estudiants interessats en realitzar estudis de grau, d'Erasmus, postgrau o màster. Els participants podran conèixer amb més profunditat l'Escola, així com el seu professorat durant tres dies d'intensa activitat. Les jornades oferiran l'oportunitat de rebre classes individuals i col·lectives amb el professorat del Departament d'Antiga, així com assajos en petit grup (de música de cambra) i també d'orquestra, a partir d'un llistat d'obres que oferiran amb antelació els mateixos professors. Els grups de cambra i orquestra s'organitzaran segons el llistat d'inscrits; tot i així, els participants que ho vulguin podran assistir-hi amb un grup ja constituït. A més, les formacions de cambra i orquestra podran preparar petits concerts pel dia 1 de febrer i un concert final com a cloenda de les jornades. Les classes individuals i els assajos de cambra i d'orquestra es complementaran amb tres seminaris sobre arguments interpretatius, musicològics i pràctics.

El dia 31 de gener, a més, els participants tindran l'oportunitat d'assistir al primer concert del Gran Conjunt d'Antiga –format pels alumnes de Música Antiga de l'escola– que s'ha estat preparant durant aquest mes de gener: l'òpera *Venus & Adonis* de John Blow.

Un mes després, i fora del marc de les Antigalles, el professor [Arthur Schoonderwoerd](#) oferirà també una jornada oberta el 22 de febrer per a donar a conèixer el pianoforte a professors i estudiants de piano. Val a dir que el curs proper, l'Esmuc oferirà un curs d'iniciació al pianoforte.

Tres dies ben intensos de tallers, classes, assajos, audicions i concerts adreçats a tots aquells interessats en la interpretació històrica, per tal de començar a introduir-se en aquest món o bé pels que ja fa temps que en formen part. Tot plegat de manera gratuïta. No us perdeu aquest viatge únic pel món de les Antigalles!

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Sons de tradició

Curs de polifonia occitana

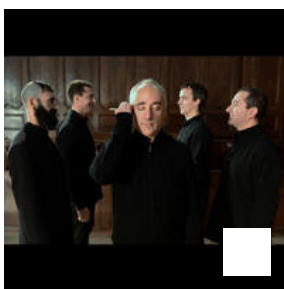

Irene Collado
Estudiant de Musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions 0

El cor Vox Bigerri, dirigit per
Pascal Caumont

Un any més torna el [Curs de polifonia occitana](#) a l'Esmuc, en aquesta ocasió, de la mà de Pascal Caumont. Del 21 al 24 de gener l'Escola s'impregnarà dels [sons](#) tradicionals d'aquestes cançons i a més a més coincidirà amb l'inici de l'intensiu de l'assignatura de cor tradicional que s'imparteix al centre a partir del dilluns 20.

Pascal Caumont és cantant professional especialitzat en cançons polifòniques de transmissió oral del Pirineu occità i català i del sud d'Europa (França, Itàlia, Sardenya...). El seu estudi i dedicació el van portar a obtenir el *Certificat d'Aptitude de musiques traditionnelles* en 2001, atorgat pel *Ministère de la Culture* francès. Ha col·laborat i dirigit més d'una vintena de produccions discogràfiques tant a França com a Espanya, i des de 2010 és el director artístic del Festival Internacional de Polifonies de Torbes [Tarba en Canta](#). Actualment és professor dels conservatoris de Torbes i Pau i intervé regularment a la Universitat de Tolosa de Llenguadoc. Entre altres projectes

destaca la direcció dels cors professionals [Vox Bigerri](#) i [Daunas de còr](#).

El curs té com a objectiu donar a conèixer aquestes polifonies de transmissió oral: un repertori a 3 i 4 veus, en occità i francès, que es cantava de manera col·lectiva dins d'un context popular i festiu. Durant les sessions es treballarà el cant a veus mixtes o iguals, el so de conjunt i altres tècniques específiques: ornamentació, improvisació de veus, tècnica de sonorització del Pirineu occità, etc.

Va adreçat a qualsevol persona interessada en aquesta pràctica musical, amb o sense coneixements previs, i que vulgui aprofitar i gaudir l'oportunitat d'aprendre d'un professional de primera fila com és Pascal Caumont.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

Tesis doctorals i publicacions de graduats i professors

Redacció ED

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions

0

Il·lustració de la tesi doctoral de Jesús Salius

Com a continuació als estudis cursats a l'Esmuc, una de les opcions de què disposen els graduats de l'escola és la de cursar un cicle de doctorat. Aquest és el camí que han seguit recentment Jesús Salius, musicòleg que s'ha doctorat al Departament de Prehistòria de la UAB, i Àurea Domínguez, intèrpret de música clàssica i contemporània, que ha presentat la seva tesi doctoral sobre el fagot a la Universitat de Hèlsinki.

El professorat del centre, per la seva banda, també és força actiu en l'estudi i la recerca en l'àmbit musical. Ho demostren la tesi doctoral presentada per Sofía Martínez sobre el repertori per a flauta a solo, i les publicacions de Perfecto Herrera i de Rubén López Cano en revistes especialitzades en Sonologia i Musicologia, respectivament. Els treballs que destaquem aquí són només una petita mostra de la vitalitat musical de la Gent Esmuc.

L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

Tesis doctorals

- Autor: Jesús Salius
- Títol: [*Etnoarqueomusicologia: El rol de la producció de sons en la reproducció social de les societats caçadores-recol·lectores*](#)
- Universitat Autònoma de Barcelona
- Directores: Dra. Assumpció Vila Mitjà i Dr. Jordi Estévez Escalera
- Tribunal: president- Nicholas J. Conard, Univ. Tübingen; vocal-Trinidad Escoriza, Univ. Almeria; secretari-Jaume Ayats, UAB.

Aquesta tesi doctoral es centra en les principals cerimònies dels Alutiiq, Yup'ik i Inupiat d'Alaska. La investigació etnoarqueomusicològica centrada en aquestes societats es presenta com un mètode interdisciplinari que genera eines per estudiar el comportament musical i l'organització social dels caçadors -recol·lectors prehistòrics i històrics. Aquesta metodologia permet afrontar l'estudi del paper de la divisió sexual en els contextos cerimonials i festius i obre noves vies per a investigacions etnomusicològiques i arqueològiques. Diversos exploradors, missioners i antropòlegs dels segles XIX i XX han descrit com aquests pobles d'Alaska utilitzen els contextos festius i cerimonials com a part d'una estratègia per mantenir una organització social en la qual els homes tenen el control ideològic de la societat.

- Autor: Àurea Domínguez
- Títol: [*Bassoon Playing in Perspective: Character and Performance Practice from 1800 to 1850*](#)
- Universitat de Hèlsinki
- Directores: Professor Eero Tarasti, Dr. Alfonso Padilla, Dr. Luca Chiantore
- Tribunal: Prof. Clive Brown, University of Leeds, i Dr. Josep Borràs, Esmuc (tribunal preliminar); Prof. Clive Brown, University of Leeds, *opponent*; Prof. Eero Tarasti, University of Helsinki, *custos* - president del tribunal; Prof. Ville Lukkarinen, University of Helsinki, *internal examiner*.

Aquesta tesi es centra en la pràctica interpretativa del fagot en la primera meitat del segle XIX des d'una doble perspectiva, combinant la investigació sobre fonts històriques amb una experimentació pràctica sobre instruments d'època. La tesi s'inscriu en un marc teòric interdisciplinari, i fa èmfasi en els problemes metodològics inherents als estudis sobre interpretació històrica, especialment centrats en la música del segle XIX, des del punt de vista de l'intèrpret. Utilitzant el fagot com a subjecte d'estudi, la investigació dona algunes pistes que poden ser utilitzades per entendre la pràctica interpretativa en un context més ampli.

- Autor: Sofía Martínez
- Títol: [*El repertorio para flauta a solo del siglo XVIII al siglo XX. Historia, análisis y proyección*](#)
- Universitat de Barcelona
- Director: Dr. Xosé Aviñoa Pérez
- Tribunal: Dr. Carlos Villar Taboada, Dr. Josep Borràs i Roca, Dr. Jaume Carbonell i Guberna

Aquesta tesi doctoral és relativa al concepte de repertori, concretament a la seva aplicació i ús en la producció musical per a flauta travessera. Es tracta d'una investigació que vol qüestionar i justificar el perquè i el com, durant el segle XX, algunes de les obres disponibles han adquirit una supremacia que les ha convertit en obres habituals, mentre que d'altres s'interpreten en poques ocasions o potser mai.

A través d'aquesta recerca es pretén determinar si hi ha una fórmula que garanteixi no només l'èxit de l'obra, sinó la seva projecció i perdurabilitat com a obra destacada dins del repertori, i alhora revisar el concepte *repertori*, per observar si necessita definicions o categories més precises.

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Publicacions

- Autor: Perfecto Herrera (en col·laboració)
- Article: [Automatic Description Of Music For Analyzing Music Productions: A Case Study In Detecting Mellotron Sounds In Recordings](#)
- Revista: Journal on the Art of Record Production, número 8.

- Autor: Rubén López Cano (autor i coordinador del dossier especial)
- Article: Dossier especial: [Cognición Musical Corporeizada](#)
- Revista: Epistemos, número 2.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

A punt per reviuire els Grans Conjunts

Del 24 al 31 de gener tindran lloc els concerts dels Grans Conjunts de l'Esmuc a l'Auditori

Roser Serrano
Estudiant de Musicologia de l'Esmuc

[Posa't en contacte](#)

Gent Esmuc

Altres publicacions

0

Com saben tots els alumnes de l'Escola, cada gener té lloc el cicle dels Grans Conjunts que tanca el primer quadrimestre del curs acadèmic. Tot alumne pot participar en aquestes activitats, de forma curricular o extracurricular, i també dins d'àmbits que no siguin el seu. Són uns dies d'assaig, treball conjunt amb altres companys i a la vegada intens, preparant un repertori determinat que finalment s'interpretarà en un concert a l'Auditori, de ben segur que amb moltes experiències.

Aquest any, el grup de la Big Band de Jazz Ilatí serà el que obrirà aquest cicle de l'Esmuc amb un concert a l'Auditori el divendres 24 de gener, dirigit per Eduardo Tancredi. El vespre del dilluns 27 tindrà lloc el concert del Conjunt de Música Tradicional, portat per Marcel Casellas. Com bé diu el mateix Casellas: "el Gran Conjunt de Música Tradicional de l'Esmuc posa els sons pregravats al servei de les tímbriques tradicionals catalanes i dels gèneres de ball més significatius de la nostra tradició", i és que el concert que ens oferiran aquesta vegada, serà una combinació de música electrònica i música tradicional, de ben segur que sorprenent. El dimecres 29 serà l'orquestra simfònica i la cobla qui ocuparà l'Auditori. Un concert que començarà amb un repertori característic de les dues formacions per separat, i que acabarà amb la interpretació conjunta de dues peces d'un repertori no tan típic: *La processó, per a orquestra i cobla*, obra de Xavier Pagès, i el *Concert Catalanes, per a tenora solista, cobla i orquestra*, de Salvador Brotons, que ell mateix dirigit. El cicle finalitzarà el divendres 31 de gener, amb el concert del Conjunt de Música Antiga, dirigit per Xavier Díaz-Latorre, que interpretaran l'òpera de John Blow *Venus i Adonis*.

Tots els concerts d'aquest cicle es faran a les sales de l'Auditori de Barcelona amb entrada gratuïta per a tothom, i començaran a les 19h. És una oportunitat per descobrir noves peces i mescleres de formacions o per sentir, una vegada més, obres ja conegudes interpretades pels alumnes de l'Escola.

Comentaris (0)

[+ Afegir un comentari](#)

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- [A dues veus](#)
- [La música té la paraula](#)
- [L'entrevista](#)
- [Article](#)

- [L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc](#)

- [La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.](#)

Contingut Anterior

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

[Veure tots els números de L'ESMUC digital](#)

Leopoldo Querol

Capacitats i recursos d'un pianista

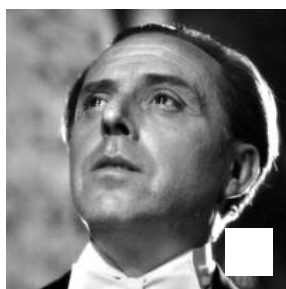
Pablo Torres
Pianista graduat per l'ESMUC

Posa't en contacte

Article

Altres publicacions

0

Leopoldo Querol va ser un dels pianistes més importants de la seva generació a Espanya. Valorat en vida pel seu gran domini tècnic i per la seva excepcional memòria, va desenvolupar una activa i intensa carrera professional tant pel territori estatal com a l'estranger, estimulants i nodrint amb els seus concerts el panorama musical de l'època. Va ser el primer intèrpret espanyol en realitzar la integral de les obres per a piano de Chopin, així com un dels primers en oferir, en un sol recital, la integral de la *Suite Iberia* d'Albéniz. A més, oferí nombroses primeres audicions a Espanya d'obres cabdals en el repertori per a piano i orquestra del segle XX com el *Concert en sol* o el *Concert per a la mà esquerra* de Ravel (1932 i 1940), el *Concert núm. 3* de Prokofiev (1933), el *Concert per a dos pianos* de Poulenc (1935), el *Concert núm. 3* de Rachmaninov, i un extens llistat.

Però la seva tasca en el terreny musical abasta molt més que la ja de per sí dilatada activitat com a intèrpret del repertori clàssic i romàntic, i es pot considerar una figura clau en la promoció d'obres per a piano sol i per a piano i orquestra dels més importants compositors espanyols que li foren contemporanis: Eduardo López-Chavarrí, Joaquín Rodrigo, José Muñoz Molleda, Manuel Palau, etc. En els últims anys de la seva vida va ser valorat també com a musicòleg, principalment pel seus estudis dedicats a la música espanyola renaixentista, activitat aquesta que mantingué en paral·lel a la d'intèrpret des de l'inici de la seva trajectòria.

En la seva activitat professional, no obstant, es troben fets sorprenents i contradictoris, ja que la seva professió oficial va ser la de catedràtic d'institut de filologia francesa, exercida en diversos instituts d'ensenyament mitjà entre 1930 i 1967, però principalment a l'institut Ramiro de Maeztu de Madrid.

Si tenim en compte l'ampli reconeixement de què va gaudir en vida, tant per part dels professionals de la música com de les institucions estatals, resulta molt sorprenent l'oblit en què va caure pocs anys després de la seva mort, sense fills i amb molt poques persones interessades en mantenir el seu record. Els nombrosos materials que posseïa —crítiques a la quasi totalitat dels seus concerts, partitures amb anotacions escrites pel mateix Ravel, cartes amb aquest i amb altres compositors francesos, etc.— semblen haver desaparegut per complet i haver-se endut amb ells el record d'un dels artistes més importants que ha donat la història del piano al nostre país.

Encara que hi ha molts aspectes de la seva biografia i activitat professional dels quals podríem parlar llargament, per motius d'espai tractarem només sobre tres temes que poden interessar als lectors d'aquest article, i que alhora resumeixen les facultats més valorades durant la vida del Querol intèrpret per part de compositors, directors d'orquestra, músics i crítics. Ens referirem en primer lloc a la seva **gran capacitat memorística i d'assimilació**; en segon lloc, a la **planificació del temps d'estudi** del pianista que permeten inferir algunes al·lusions extretes d'entrevistes i articles de l'època; i per últim, a alguns **recursos d'experimentació** per mitjà dels quals Querol seleccionava noves obres que passava a incloure en el seu repertori de concert.

Memòria i assimilació

De totes les qualitats i atributs que els crítics observaren en Leopoldo Querol, la facultat que es va valorar més sovint en els comentaris als seus concerts fou la seva gran capacitat memorística. Al llarg de la seva activitat com a concertista es troben molts fets que posen de manifest aquesta capacitat del pianista, en tots els sentits en què la facultat pot intervenir en l'estudi i manteniment d'una obra: l'ampli repertori, la integral de la *Suite Iberia* en un sol recital, els cicles de concerts quasi consecutius, o la integral de les obres per a piano sol de Chopin.

Hi ha en la seva carrera multitud d'anècdotes que ho confirmen, com per exemple les tres següents:

- El 25 d'abril de 1935, Querol estrenà a Madrid el *Concert per a dos pianos* de Poulenc, "quien tocó también con Querol su concierto para dos pianos, dándose el caso curioso de que el autor interpretó la parte del segundo piano con la partitura en el atril, mientras Querol tocaba la del primer piano, que se había aprendido de memoria en pocos días, ante el estupor y un poco de envidia 'de la buena' de Poulenc." [1];
- "Recuerdo, por ejemplo, la extrañeza de Óscar Esplá cuando, a poco de entregarle su difícilísima *Sonata del sur*, se la pudo escuchar, ya de memoria, en su casa de Alicante." [2];
- En un dels nou concerts oferts a Manila [3] "(...) estando todo el teatro vendido, una hora y un cuarto antes de ensayar el concierto, el director se puso malísimo y había que dar el concierto de Rachmaninoff, el de Elizalde y Beethoven. ¿Quién dirigía? (...) Popo estaba pálido ante lo que se avecinaba (...), se alzó y ofrecióse a dirigir y tocar, sin haberlo hecho nunca, pero con la condición de sustituir Rachmaninoff y Elizalde por Liszt y Grieg que, con Beethoven, formaron el programa. En la hora que quedó, hizo tocar los tres conciertos a los músicos por él dirigidos (...)" [4]

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'ESMUC

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- Número 81, gener 2020
Número 81, gener 2020
- Número 80, octubre 2019
Número 80, octubre 2019
- Número 79, juliol-setembre 2019
Número 79, juliol-setembre 2019
- Número 78, juny 2019
Número 78, juny 2019
- Número 77, maig 2019
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de l'ESMUC digital

Fotografia extreta de l'article "Leopoldo Querol, en el recuerdo" de S. Albiol Vidal. Semanari Vinaròs. 31-8-1985. Pàg.3

En un article de 1972 sobre el pianista, escrit per Ximenes de Sandoval, l'autor ens ofereix una explicació molt reveladora:

"De esta memoria musical, que creo inigualada por ningún otro pianista, he hablado algunas veces con Querol. Con su característica modestia, la considera como un don del cielo, naturalmente completada con las otras facultades del alma, la inteligencia y la voluntad: es decir, la clara percepción musical y el esfuerzo del trabajo diario. Para Querol, el fenómeno de la memoria es doble: el del cerebro, que cuando ejecuta una obra le permite 'ver' mentalmente escrita la partitura estudiada, y el del mecanismo de los dedos habituados a repetir los pasajes y vencer las dificultades técnicas, que considera menos importante que la primera." [5]

En primer lloc, salta a la vista la consciència i comprensió de les seves pròpies facultats pianístiques. Querol entén la seva memòria com una facultat relacionada amb la intel·ligència i la voluntat, facultats amb les quals constitueix un tot, un sistema en el qual interactuen. La intel·ligència, d'una banda, serveix de base o *motlle* a la simple memorització de dades –en sí mateixa incomprendible–, fa possible i facilita la construcció d'una imatge sonora, i, juntament amb l'aplicació de criteris interpretatius, contribueix a la "clara percepció musical" a què al·ludeix la cita. Tot això, finalment, s'integra en el procés d'assimilació de l'obra. Per últim, la voluntat, que en la cita té el sentit "d'estudi diari", potser de perseveració, també es pot entendre en un sentit pràctic; és a dir, la voluntat de fer allò que intel·lectualment es decideix en el moment de la pràctica interpretativa.

Com a necessari complement als comentaris fets en el paràgraf anterior, cal fer notar la contraposició final entre la memòria integrada en un tot, juntament amb la intel·ligència i la voluntat, i, per altra banda, la memòria muscular o tècnica, que serveix, en opinió del mateix Querol, com a mitjà per realitzar la percepció musical pròpia que es té de la partitura.

Per últim, d'entre les moltes crítiques on apareixen subratllades la memòria i la gran capacitat d'assimilació, considerem adient mencionar-ne dues que corresponen molt exactament a la concepció de les facultats de Querol que acabem d'exposar i serveixen, doncs, de reafirmació i resum. La primera pertany a un comentari de la intervenció de Querol en el *Concert en sol major* de Ravel, amb l'orquestra simfònica de Madrid sota la direcció d'Enrique Fernández Arbós, celebrat a València:

"Si su pianismo está informado por una técnica de precisión casi mecánica, su arte se sirve de esta técnica únicamente como medio para la realización espiritual de la concepción sonora."

La segona és la crítica d'un recital ofert a Madrid el 29 d'abril de 1949:

"Utiliza con fina inteligencia los resortes variados de su técnica asombrosa, para disponer la dinámica de las obras y dar su significación espiritual." [6]

Queda doncs clara l'explicació de la facilitat memorística de Querol, explicació que es fonamenta en l'assimilació del text de la partitura. En aquest procés intervenen la memòria en sí, la intel·ligència i la voluntat, tant en l'estudi diari com en el moment de la interpretació; a més, per dur a terme en la pràctica la percepció que s'ha assimilada és també necessària la memòria muscular o tècnica. Així, queden justificades les observacions dels crítics en què qualifiquen la tècnica de Querol com un mitjà.

Estudi diari

L'organització del temps d'estudi de Querol està molt relacionada amb la configuració de la majoria dels seus programes de concert, on trobem sovint la bipartició en, d'una banda, un conjunt d'obres que Querol ja havia interpretat amb anterioritat, i, d'altra banda, obres que són estrenes o bé, simplement, noves per a ell. La següent cita de l'article de Ximenes de Sandoval ja mencionat és molt aclaridora:

"Para mantenerse 'en forma', Querol trabaja seis días a la semana (el domingo descansa) sobre (...) el monumental *Clave bien templado* de J. S. Bach, (...). Cada día ejecuta ocho preludios y otras tantas fugas antes de ponerse a repasar las obras que ha de ejecutar en sus próximos recitales o a estudiar otras nuevas." [7]

Abans de fer els comentaris pertinents, hem d'advertir que no és del tot segur generalitzar aquesta programació de l'estudi, sobretot en la part que es refereix als preludis i fugues de Bach, ja que l'article d'on procedeix la cita data de 1972, quan Querol es trobava ja en procés de retirada, encara que la seva activitat concertística continuaria durant uns cinc o sis anys més.

Hi ha una altra al·lusió a l'estudi que reforça aquesta i permet generalitzar una part de la cita anterior:

"Allí, con su piano, se encerraba horas y horas para poner en pie la nueva página que se le confiaba o para repasar el caudaloso repertorio tradicional (...)" [8]

Ambdues cites coincideixen, doncs, en la distribució de l'estudi en un període dedicat a repassar obres i un altre a aprendre'n de noves. No obstant això, la primera matisa "repasar las obras que ha de interpretar en sus próximos recitales", i la segona es pot interpretar com un manteniment sense necessària orientació pràctica. Aquesta zona de manteniment té el sentit, però, de tenir una reserva d'obres quasi a punt per ser interpretades.

Assaig per a la interpretació del Concerto hispànic. Dimitri Berberoff, director de l'Orquestra Simfònica de Saragossa. López Chavarri i al piano Leopoldo Querol (Saragossa, novembre de 1953).

Per tant, l'estudi de Querol quedaria articulat en tres parts, segons el nivell d'assimilació i la urgència professional del repertori:

- manteniment d'obres,
- repàs del pròxim o pròxims recitals i, per últim,
- aprenentatge d'obres noves.

Aquesta organització connecta directament amb les facultats pianístiques i musicals de Querol. En efecte, si tenim en compte la gran intensitat de la seva activitat concertística i, per tant, la proximitat temporal de molts dels seus recitals –que, com mostren molts dels programes de mà, sovint varien el repertori–, era necessari que Querol dediqués un període del seu estudi al manteniment d'obres del seu repertori, la qual cosa permetia que aquest fos molt ampli.

Per últim, farem una observació a la franja temporal d'escalfament a què apunta la primera cita, i que, encara que no es pot generalitzar, trobem amb seguretat en l'últim període de la carrera del pianista. Començar l'estudi diari fent lectures d'una vuitena de preludis i fugues del *Clave ben temperat* de Bach és un escalfament complet que posa en funcionament molts dels aspectes que intervenen en l'estudi i interpretació d'una obra: lectura a vista, tècnica, polifonia, imaginació sonora, etc. La quantitat, en aquest cas, implica a més la posada en funcionament de facultats diverses.

Recursos d'experimentació

Per continuar amb l'ordre que hem proposat, ens referirem ara a alguns recursos d'experimentació i selecció d'obres per mitjà dels quals Querol incloïa una obra nova dins del repertori que estudiava en la zona de manteniment.

L'observació i estudi d'un bon nombre de programes de concert ens permet afirmar que quasi no hi ha cap programa

on manqui una obra nova, absent en tots els programes anteriors. No obstant això, moltes d'aquestes noves peces les interpreta amb caràcter anecdòtic, com és el cas, per exemple, d'algunes obres escrites per compositors coetanis. Però hi ha peces d'aquest grup la interpretació de les quals va més enllà de l'anècdota, i Querol executa amb certa regularitat. També n'hi han que passen a formar part del repertori habitual. Aquest és el cas, per exemple, de l'*Scherzo núm. 2 Op. 31* de Chopin, el qual no apareix en cap dels programes consultats d'abans dels anys 1950 –amb l'excepció de les integrals Chopin, que no són definitives de cap tendència–, i que en endavant estarà present en quasi tots els programes de concert del pianista.

Es pot considerar que aquí hi ha un recurs d'experimentació, aprenentatge i selecció d'obres noves que passaven a integrar el repertori més freqüent. Segurament els factors que Querol avalua en aquest procés de selecció eren:

- la dificultat o facilitat de l'obra en sí,
- les possibilitats interpretatives que ofereix,
- el joc de contrast amb altres peces del programa, i
- la valoració i apreciació que en feia el públic.

Per acabar, creiem interessant fer al·lusió a la prova que Querol es va fer a sí mateix com a preparació abans de decidir-se a oferir la integral de l'obra per a piano de Chopin en set concerts en dies consecutius a l'Ateneo de Madrid, i que ell mateix explicà en una entrevista:

"Para que quepan en siete programas todas las obras tuve que hacerlos de tres partes cada uno, (...) entonces hice la siguiente prueba. Después de preparar todas las obras, durante mucho tiempo, vi que siete programas a tres partes cada uno, se totalizaban veintiuna partes. Había que tocar la primera parte, por ejemplo hoy y repasar todas las partes de todos los programas, entonces esa primera parte, ya no la tenías que tocar hasta dentro de veintiún días. Si al cabo de esos veintiún días, vas a tocar la primera parte y no te sale, es inútil, ya no lo intentes. Yo tuve suerte y lo logré. A los veintiún días toqué de memoria la primera parte, después de haber realizado ejecuciones todos los días, vi que estaba en condiciones y me lancé a la aventura de darlo en las siete sesiones previstas." [9]

Es tracta d'una prova que determina el grau de manteniment d'una obra sense estudi. Avalua, doncs, la memorització d'una part d'un programa en tots els aspectes que intervenen en la seva interpretació: record del text musical, de les sensacions tècniques en relació amb la imaginació sonora, o els criteris interpretatius.

Esperem que aquest article hagi servit per donar a conèixer en la mesura del possible la figura injustament oblidada de Leopoldo Querol. Convidem així mateix als lectors a consultar la [versió en línia del llibre Leopoldo Querol Rosso](#), amb el qual tindran una visió més amplia de la polifacètica activitat del pianista.

[1] Ximenes de Sandoval, F. "Leopoldo Querol, académico de bellas artes." *Revista En Pie*. Any XL, nº 324-Desembre de 1972.

[2] López-Chavarri Andújar, E. "Valencia ha perdido a un gran artista. Leopoldo Querol, mucho más que un pianista." *Las Provincias*. 28-8-1985.

[3] En aquest fragment d'una carta dirigida a López-Chavarri, la narradora és la muller de Leopoldo Querol, Manuela de Agustín Márquez.

[4] Díaz Gómez, R. i Galbis López, V. *La correspondencia de Eduardo López-Chavarri*. Editat per la Universitat de València. València. 1996. Vol. II, pàg. 171. 7-4-1949.

[5] Ximenes de Sandoval, F. Op. Cit. "Leopoldo Querol, académico de bellas artes." *Revista En Pie*. Any XL, nº 324- Desembre de 1972.

[6] Hemeroteca Digital del Diari ABC. 7-12-1939.

[7] Ximenes de Sandoval, Op. Cit.

[8] López-Chavarri Andújar, E. Op. Cit.

[9] Gascó, A. Leopoldo Querol: músico, humanista, erudito, pianista y siempre caballero. *Semanari Vinaròs*. 11-9-1982.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Passar més fam que un músic

El refranyer català no deixa gaire bé l'ofici

Josep Pujol i Coll
Professor de musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

La música té la paraula

Altres publicacions 0

El rector de Riudellots de la Selva ja ho [escrivia](#) el 1763: "Els músics d'ofici o de cant, que jo dic són los obegots de les iglésies, que així com estos se mengen la mel dels abells, deixant les bresques eixutes com unes rapes sense vi, així aquells en les iglésies se'n porten los diners deixant les administracions eixutes." Uns quants segles després, el ministre Wert venia a dir el mateix amb [altres paraules](#): que els músics han de cobrar menys, atesa la crisi. Perquè després vagin dient que les tradicions es perden. N'hi ha que no: en l'imaginari col·lectiu resisteixen tòpics seculars sobre els músics, no del tot afavoridors, i que no marxen ni amb lleixiu, com la seva cobdícia. M'ho comentava la Rosa Tamarit, editora d'aquesta revista, a l'hora de buscar [refranys musicals](#) amb què il·lustrar la postal de Nadal de l'Esmuc. Va haver-se de conformar amb una [bella citació de J. M. Barrie](#), perquè al refranyer català els músics no hi surten gaire ben parats. Sovint

se'ls pinta una mica rucs: "El músic més savi sols sap de sonar" o "Ni barber mut, ni músic sessut"; o pitjor encara, situats al costat fosc, amb l'intolerable "Escolà, músic o barber, home de bé no pot ser". Per acabar-ho d'adobar, l'ofici de músic està perillosament a prop de l'alcohol: "La bona musica surt de la barrica" (noti's, en la rima, com la *musica* es pronuncia deliciosament plana i no esdrúixola), o és vist com una mala jubilació: "Sastres, putes i músics, de vells són avorrits".

Però la característica que més destaquen els refranys és la poca solvència amb què malviuen: "Als músics i als barbers només els paguen quan sobren diners", "Músic i misèria tot comença amb ema", "Passar més fam que un músic", "Sastres, músics i sabaters, moltes postures i pocs diners", "Músic pagat fa mal so". Criticats, vilipendiats, mal pagats o impagats del tot, la tradició paronomàstica també els deixa werts.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Jordi Casadevall

Ding-dong, deng-dung-dang... gamelan

Laura Mutgé
Estudiant de Musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

L'entrevista

Altres publicacions

0

Jordi Casadevall amb el grup
Gamelan Penempaan Guntur

Jordi Casadevall és conegut a l'Esmuc per introduir el coneixement del gamelan amb curssets i altres activitats educatives. Col·labora de prop amb el Museu de la Música per la difusió d'un instrument balinès que ell coneix en profunditat, entre d'altres raons, perquè fou responsable de la tria de l'instrument actual de què disposa el Museu.

Com vas introduir-te en la música?

Per tot allò que envolta a la música, es podria dir que sóc autodidacte. La meua formació va ser de tècnic de so, precisament perquè sempre m'ha atret el so, la música, com fer una bona gravació, etc. No deixa de ser una manera d'immortalitzar el so.

I el primer contacte amb el gamelan?

Sempre he tirat més cap a la música electrònica, sobretot dels anys 80, que em va influenciar molt quan era petit. I aquesta música electrònica em va portar a la música contemporània o electroacústica, música "clàssica" del segle XX, on s'utilitzen tècniques pròpies del gamelan. Aquests compositors s'han nodrit de tècniques d'altres cultures i les han introduït en les seves composicions. Per mi no deixava de ser un so molt interessant, tenia algun disc de gamelan però el meu interès acabava aquí.

Quan i com et vas convertir en un expert del gamelan?

Quan vaig acabar els estudis, vaig començar a treballar en l'espectacle inaugural del nou CaixaForum de Barcelona. A partir d'aquí hi vaig anar molt sovint. Un dia, per casualitat, quan estava sortint de l'edifici, entrava una senyora amb unes sabates de taló. Mentre ella caminava pel terra de marbre blanc, s'anava sentint una espècie de "cling-clong" de diferent afinació. Quan la senyora ja havia passat em vaig ajupir, i la gràcia era que les rajoles, quadrades, d'uns 60 cm, no estaven enganxades entre elles; per tant, quedaven lliures per vibrar. Em vaig dedicar a picar-ne unes quantes, i em va venir la idea de muntar una mena d'orquestra en què cadascú tingués la seva pròpia rajola i la fes sonar amb uns martellets, i fer alguna *performance* o composició per a l'ocasió. El projecte, però, no es va arribar a fer mai. Donant voltes sobre el tema, vaig anar investigant i vaig recordar el gamelan, que era exactament el que volia fer. Fins llavors no hi havia tingut un interès prou especial, però a partir d'aquell moment em vaig informar més a fons. "Si mai tinc la oportunitat d'anar a aprendre a tocar gamelan ho aprofitaré", em vaig dir; fins que un bon dia ho vaig aconseguir.

Com vas anar a parar a Bali?

Anys després d'aquella idea inicial vaig conèixer Adolfo Martín, el president de l'ONG Anak Dari Indonèsia, amb seu a Sabadell i a Bali, que treballa per ajudar als infants d'Indonèsia. Li vaig comentar la meua idea d'anar a Bali a estudiar gamelan, amb la sort que la secretària de la seu de Bali té un tiet que és un dels màxims professors de gamelan balinès. I a l'estiu del 2008, tot el juny i juliol vaig estar a Bali aprenent, per fi, tot el que jo volia saber sobre el gamelan.

Com és aprendre "a la balinesa"?

Les classes eren particulars. La meua idea era que m'ensenyés la visió general del gamelan. En aquells dos mesos vaig aprendre només una peça, però la part de cadascun dels instruments. Me les va ensenyar fragment per fragment, sense partitures, sempre repetint tot el que ell feia, ja que la comunicació era complicada, perquè ell no parlava anglès i jo no parlava balinès. Sort del seu fill i filla, que de vegades podien fer-me de traductors! Em costava veure què estàvem fent en cada moment, quina era la finalitat de cada instrucció. Fins que no vaig poder parlar amb ell sobre l'estructura, les parts o els instruments de la peça, no aconseguia veure la globalitat de l'ensenyament.

Què vol dir que el gamelan sigui un sol instrument?

Les notes que un toca individualment no tenen sentit si no estan envoltades de tota la resta. És a dir, cada persona toca una part de la melodia –per exemple, alguns toquen les notes parelles i altres les senars–, el què fa impossible que es pugui estudiar sol a casa, a la manera occidental. Cada part necessita de les altres per arribar a tenir una mínima coherència.

Contingut Actual

Número 24, gener 2014

Destacats

- A dues veus
- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article

- L'estudi de la música, més enllà de l'Esmuc

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- **Número 81, gener 2020**
Número 81, gener 2020
- **Número 80, octubre 2019**
Número 80, octubre 2019
- **Número 79, juliol-setembre 2019**
Número 79, juliol-setembre 2019
- **Número 78, juny 2019**
Número 78, juny 2019
- **Número 77, maig 2019**
Número 77, maig 2019

**Veure tots els números de
L'ESMUC digital**

Quina relació tens amb el Museu de la Música?

Quan vaig tornar del viatge del 2008 em vaig assabentar que l'ambaixada balinesa havia fet donació d'un gamelan al Museu de la Música. Vaig veure que, a la informació que donava la pàgina web sobre el gamelan, el nom dels diferents instruments no concordava amb la descripció de cadascun. Així que m'hi vaig presentar un dia, proposant d'assessorar-los amb aquesta informació. Ho vaig arreglar i vam quedar que si mai es podia fer alguna activitat amb el gamelan comptarien amb mi.

I amb l'Esmuc?

Un bon dia va venir la professora Silvia Martínez amb la proposta de fer un taller amb els alumnes de l'Esmuc, perquè poguessin veure i tocar el gamelan del Museu. Era un [gamelan gong kebyar](#), però amb menys de la meitat de peces, i desmesuradament desafinat –no aquesta "desafinació" volguda, pròpia del gamelan, sinó que els desajustaments sobrepassaven els estandarditzats–.

Però ara hi ha un gamelan nou...

El nou director del Museu, Jaume Ayats, amb molt bon criteri va decidir que ja era hora d'adquirir un gamelan, i que estigués a la disposició de la gent. Així que va contactar amb mi perquè l'ajudés a escollir-ne un. Al viatge a Bali ja havia vist tallers de gamelan i havia fet algun contacte, i vam tenir la sort de trobar un gamelan gong kebyar ja construït. Vam decidir que algú hi havia d'anar per supervisar-ne l'estat, i per això vaig tornar cap allà. En veure que estava en perfectes condicions, el van enviar cap a Barcelona en vaixell, va trigar dos mesos.

I tu el fas sonar.

Va arribar just a finals de juliol passat per fer un petit curset que ja estava emparaulat, conjuntament amb el congrés de shakuhachi, perquè la gent del congrés pogués fer també un taller de gamelan. En anar tan bé el curset, va sorgir la idea de fer un grup estable: vam començar al setembre, un parell de cops a la setmana, i el 15 de desembre del 2013 vam fer un concert que va ser tot un èxit. Ara al Museu també hi faig [Quin gong](#), per experimentar el gamelan en família.

Quin és el teu punt de vista sobre el contacte entre la cultura d'occident i la balinesa?

Jo en cap cas considero que hagi estat perjudicial. Gràcies a aquest contacte s'ha pogut portar l'art del gamelan a nivells altíssims. S'han creat institucions musicals professionals per a gamelan. Els músics que hi han estudiat ara són professors que han anat introduint innovacions a l'hora de tocar o compondre, o en el sistema de notació. És una aportació que no ha afectat a la manera de tocar del gamelan. No hi ha composicions transportables a una orquestra, per exemple. No s'ha canviat la manera de fer de Bali, sinó que s'han introduït conceptes com compositor, institucions que el regulin, etc., però el gamelan segueix sonant a gamelan.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari